

Kompetence - Bulgarien

INDHOLDSFORTEGNELSE

- 1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?
- 2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?
 - 2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?
 - 2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)
 - 2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence
 - 2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen
 - 2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?
 - 2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?
 - 2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?
- 3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

I henhold til den bulgarske forfatning udøves ret af højesteret, den øverste forvaltningsdomstol, appelretter, provinsdomstole, militære domstole og distriktsdomstole. Der kan desuden nedsættes særlige domstole ved en lovhandling. Særdomstole er ikke tilladt. I henhold til lov om retslig myndighed ligger forvaltningsdomstolene i samme område og har samme territoriale kompetence som provinsdomstolene. Du skal henvende dig til en forvaltningsdomstol, hvis du ønsker at få en afgørelse fra en offentlig myndighed ændret, ophævet eller omstødt, eller hvis du ønsker, at domstolen skal pålægge en offentlig myndighed at træffe en særlig afgørelse, hvis du mener, at en offentlig myndighed har handlet uretmæssigt eller uretmæssigt har undladt at handle, medmindre din sag hører under den øverste forvaltningsdomstols kompetence. Der er ingen andre særlige domstole. Hvis du er part i en civil tvist, vil din sag blive hørt ved en almindelig civilret. I henhold til den civile retsplejelov gælder der særlige processuelle regler for sager af særligt hastende karakter, for sager vedrørende ægteskab og civilstand, inhabilitet, bodeling, genetablering af ejendomsret, skøder og kollektive søgsmål. I henhold til den civile retsplejelov gælder der desuden særlige processuelle regler for anliggender uden forbindelse til en verserende retstvist såsom begæringer om fuldbyrdelsesordrer. I henhold til handelsloven gælder der desuden særlige regler for insolvensbehandling behandlet af provinsdomstolenes handelsafdelinger, når de er første instans.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

I henhold til den bulgarske civile retsplejelov skal du henvende dig til en distriktsdomstol (*rayonen sad*), medmindre din sag er af en type, hvor provinsdomstolene (*okrazhen trist*) er første instans.

Du skal henvende dig til en provinsdomstol, hvis sagen drejer sig om: bestemmelse eller anfægtelse af herkomst, afslutning af adoptionsforhold, erklæring om en persons inhabilitet eller ophævelse af sådan inhabilitet,

- Du skal henvende dig til en provinsdomstol, hvis sagen drejer sig om: bestemmelse eller anfægtelse af herkomst, afslutning af adoptionsforhold, erklæring om en persons inhabilitet eller ophævelse af sådan inhabilitet,
- en civil eller kommerciel tvist om et beløb på mere end 25 000 BGN (medmindre sagen handler om underholdsbidrag, et arbejdsretligt krav eller inddrivelse af uautoriserede udgifter),
- en uantagelig, ugyldig eller ukorrekt selskabsregistrering, hvor loven foreskriver, at provinsdomstolene er første instans,
- en tvist, som skal undersøges af en provinsdomstol i henhold til anden lovgivning,
- fordringer, uanset deres værdi, der er samlet i en fælles ansøgning inden for en provinsdomstols kompetence, hvis de skal høres i samme sag.

Hvis du ønsker at forsvare dine rettigheder som medarbejder i en virksomhed, anfægte en beslutning truffet af aktionærerne i en virksomhed, opnå annullering af en virksomheds stiftelse, opnå lukning af en virksomhed eller indlede insolvensbehandling, skal du indgive ansøgningen til den provinsdomstol, hvor virksomheden har sit hjemsted.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Du skal indbringe sagen for den domstol, som har kompetencen i det distrikt (*rayon*), hvor sagsøgte er bosiddende eller har sit hjemsted eller hovedkontor.

Hvis din tvist er med en statslig institution eller juridisk person, skal du indbringe sagen for den domstol, hvor den har sit hovedkvarter eller hjemsted. Hvis du har en tvist direkte med en virksomheds filial, kan du også indbringe sagen for den domstol, hvor filialen er beliggende.

Hvis du ønsker at anlægge et civilt søgsmål mod den bulgarske stat, skal du indbringe sagen for domstolene i det distrikt, hvor tvisten er opstået, eller, hvis det er uden for Bulgarien, domstolene i Sofia.

Hvis du ønsker at anlægge en sag mod en person, der ikke har nogen kendt adresse, skal du indbringe sagen for de domstole, hvor deres advokat eller juridiske repræsentant er bosiddende, eller, hvis det ikke er muligt, domstolene på det sted, hvor du selv er bosiddende. Dette gælder også, hvis den pågældende person er bosiddende uden for Bulgarien. Hvis du også er bosiddende uden for Bulgarien, skal du indbringe sagen for domstolene i Sofia.

Hvis du ønsker at anlægge sag mod en mindreårig eller en person uden retsevne, skal du indbringe sagen for de domstole, hvor deres juridiske repræsentant er bosiddende.

Hvis din sag omhandler en arv, hel eller delvis tilbagekaldelse af et testamente, deling af en arv eller annullering af en frivillig aftale, skal du indbringe sagen for domstolene, hvor testamentet forvaltes. Hvis afdøde er bulgarsk statsborger, men testamentet forvaltes uden for Bulgarien, skal du indbringe sagen for enten domstolene for den afdødes sidste bulgarske bopæl eller det sted, hvor ejendommen ligger.

For at anfægte en afgørelse truffet af en offentlig myndighed skal du indbringe sagen for forvaltningsdomstolen (*Administrativen trist*) for myndighedens hjemsted. Hvis dette er uden for Bulgarien, hører din sag under forvaltningsdomstolen i Sofia (*Administrativ en sad – grad Sofia*).

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

For at godtgøre et økonomisk krav baseret på en kontrakt kan du også indbringe sagen for de domstole, hvor den anden part i øjeblikket er bosat.

Hvis du ønsker at kræve underholdsbidrag, kan du også indbringe sagen for domstolene, dér hvor din faste bopæl er.

Hvis du har et krav med hensyn til forbrugerbeskyttelse, kan du også indbringe sagen for de domstole, hvor du er i øjeblikket har bopæl, eller hvor du har fast bopæl.

Arbejdstagere kan også anlægge sag mod arbejdsgiveren på deres sædvanlige arbejdssted.

Arbejdsretlige tvister mellem udenlandske personer, virksomheder eller joint ventures, hvis hjemsted er i Bulgarien, på den ene side og udenlandske medarbejdere, der arbejder for dem i Bulgarien, på den anden side hører under domstolene på arbejdsgiverens hjemsted, medmindre parterne har aftalt andet.

Arbejdsretlige tvister mellem medarbejdere med bulgarsk statsborgerskab, der arbejder i udlandet for bulgarske arbejdsgivere, hører under domstolene i Sofia, hvis sagen anlægges mod arbejdsgiveren, og under domstolene på medarbejderens bulgarske bopæl, hvis sagen anlægges mod medarbejderen.

Hvis du har lidt uretmæssig skade, har du mulighed for at indbringe sagen for domstolene, hvor skaden opstod.

Hvis du har brug for at anlægge sag mod parter i forskellige retskredse, eller hvis din sag angår ejendom spredt over mere end én retskreds, kan du indbringe sagen for domstolene i én af disse retskredse.

Hvis du eller din organisation ønsker at kræve erstatning som følge af en afgørelse truffet af en offentlig myndighed, kan du indbringe sagen for domstolene, hvor du er bosiddende, eller hvor du har dit hjemsted, medmindre din påstand er knyttet til en klage over selve afgørelsen.

2.2.2.2 *Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?*

Hvis sagen omhandler tingslige rettigheder til en ejendom, deling af sameje eller fastsættelse af grænserne for eller genetablering af ejendomsretten til fast ejendom, skal du indbringe sagen for domstolene, hvor ejendommen er beliggende. Du skal også indbringe sagen for den domstol, der har kompetence vedrørende ejendommen, hvis din sag handler om et skøde, der bekræfter tingslige rettigheder til den faste ejendom, eller om opdeling, ophævelse eller ugyldiggørelse af et skøde om fast ejendom.

2.2.2.3 *Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?*

Parterne i en ejendomstvist kan dog fravige reglerne om stedlig kompetence ved at underskrive en aftale, der tillægger en bestemt domstol kompetence. Dette er imidlertid ikke muligt, hvis sagen handler om tingslige rettigheder vedrørende fast ejendom, deling af sameje, opdeling af grænserne for eller genetablering af ejendomsretten til fast ejendom, et skøde, der bekræfter tingslige rettigheder til den faste ejendom eller om opdeling, ophævelse eller ugyldiggørelse af et skøde på fast ejendom, i hvilke tilfælde loven bestemmer, hvilken domstol der har stedlig kompetence.

Hvis din sag handler om forbrugerbeskyttelse eller arbejdsret, og du har aftalt med den anden part eller de andre parter, hvilken domstol der har kompetence, er denne aftale kun gyldig, hvis den er underskrevet, efter at tvisten er opstået.

Hvis du har et økonomisk krav, kan du og den anden part aftale at afgøre sagen ved voldgift, medmindre den drejer sig om tingslige rettigheder eller fast ejendom, underholdsbidrag eller arbejdsret. For at indlede en voldgiftssag skal alle involverede parter indgå en særlig processuel aftale (*arbitrazhno sporazumenie* eller voldgiftsaftale). Voldgiftsretten kan bruge alle relevante folkeretlige kilder og en specifik bulgarsk kilde: lov om voldgift i internationale handelstvister (*Zakon za mezhdunarodniya targovski arbitrazh*). I henhold til denne lov betyder en voldgiftsaftale, at alle involverede parter anmoder en voldgiftsret om at afgøre alle eller en del af de tvister, der måtte opstå eller er opstået mellem dem inden for et givet kontraktligt eller ikke-kontraktligt forhold. Aftalen kan være i form af en voldgiftsklausul i en anden kontrakt eller en særskilt aftale. En voldgiftsaftale skal være skriftlig. En voldgiftsret kan være en permanent institution eller kan oprettes til at afgøre en bestemt tvist. En voldgiftsret kan have sit sæde uden for Bulgarien, hvis en af parterne er hjemmehørende uden for Bulgarien, har sit forretningssted der i henhold til selskabets vedtægter eller har sin overordnede ledelse der.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

De eneste specialiserede domstole i civile sager i Bulgarien er forvaltningsdomstolene.

Alle administrative sager hører under forvaltningsdomstolene bortset fra dem, der hører under den øverste forvaltningsdomstol. Den øverste forvaltningsdomstol er første instans, hvis du ønsker at gøre indsigelse mod: en forskrift udstedt af en anden offentlig myndighed end en kommunalbestyrelse, en forskrift udstedt af ministerrådet, premierministeren, en vicepremierminister eller en minister, en afgørelse fra det øverste retsråd, en forskrift udstedt af den bulgarske nationalbank eller enhver anden forskrift, hvor loven foreskriver, at den øverste forvaltningsdomstol er retten i første instans.

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Sidste opdatering: 26/09/2018